

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет

ФІЛАТОВА ОЛЕНА МИХАЙЛІВНА

УДК 330.322.2:664(477)

**ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Одеса – 2022

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор економічних наук, доцент,
Заслужений економіст України
Крилов Денис Валерійович,
Запорізький національний університет
Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри фінансів, банківської
справи та страхування.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України
Шапошников Костянтин Сергійович,
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Міністерства освіти і науки України, м. Київ,
начальник відділу науково-дослідної роботи
та атестації наукових кадрів;

доктор економічних наук, професор
Мудрак Руслан Петрович,
Уманський національний університет садівництва
Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри економіки.

Захист відбудеться 29 вересня 2022 р. об 11⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.088.05 в Одеському національному технологічному університеті за адресою: 65039, м. Одеса, вул. Канатна, 112, аудиторія А-234.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Одеського національного технологічного університету за адресою: 65039, м. Одеса, вул. Канатна, 112, читальний зал.

Автореферат розісланий «29» серпня 2022 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

І.В. Крупіца

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання розвиток галузей господарства значною мірою залежить від інвестиційних процесів за умови їх узгодження з інтересами людей, держави та бізнесу. Метою інвестиційного забезпечення розвитку будь-якої галузі виробництва є збільшення робочих місць, зниження рівня безробіття, покращення рівня життя, розширення власного виробництва та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.

Звичайно, неможливо запропонувати єдиної моделі інвестиційного забезпечення для всіх галузей України, адже кожній окремій галузі властиві певні особливості, потреби, наявні ресурси та умови господарювання. Харчова промисловість України виконує важливу соціальну функцію щодо забезпечення всіх верств населення якісними продуктами харчування в достатньому обсязі, особливо в умовах відновлення після військової агресії. Саме тому, створення сприятливих умов для інвестицій в галузь, аналіз їхнього стану та оцінка впливу на розвиток цього сектору економіки є актуальним питанням сьогодення.

Стан, тенденції та перспективи розвитку підприємств харчової промисловості в Україні вивчалися в роботах В. Кушнірука, В. Лагодієнко, І. Мазуркевич, Л. Пашнюка, О. Римар, Ю. Самойленко, Р. Мудрака, С. Сирцевої, М. Сичевського, А. Юзефовича, Т. Якимчука. Важливість інвестиційного фактору розвитку галузі в своїх роботах підкреслювали О. Гальцова, Г. Кошельок, Д. Крилов, В. Руденко, Т. Товста та Л. Ященко, що досліджували чинники інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств харчової промисловості. Аналіз існуючих та пошук нових механізмів інноваційно-інвестиційного забезпечення конкурентоспроможності в галузі проводили: Л. Дейнеко, А. Жаворонок, І. Іртищева, О. Коваленко, Н. Коткова, А. Корнилюк, А. Кузнецова, А. Поддєрьогін, К. Шапошников та інші. Втім, незважаючи на велику кількість наукових робіт, проблема ефективного інвестиційного забезпечення харчової промисловості України, на сьогоднішній день не набула свого практичного вирішення. Тому тема, мета і завдання цього дослідження є безумовно актуальними.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тематика дисертаційної роботи пов'язана з тематичним планом науково-дослідної роботи ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права». Напрацювання здобувача використано при роботі над науковим проектом «Механізми і чинники активізації сталого розвитку макроекономічних процесів в Україні» (номер державної реєстрації 0116U0022610), де здобувачці належить формування методологічних підходів і практичних рекомендацій щодо інвестиційного забезпечення розвитку харчової промисловості.

Мета й завдання дослідження. *Метою дисертаційної роботи є систематизація теоретичних засад та обґрунтування практичних рекомендацій щодо інвестиційного забезпечення розвитку харчової промисловості в Україні.*

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- систематизувати сучасне трактування дефініцій «інвестиційне

забезпечення країни» та «інвестиційне забезпечення галузі», осучаснити концепцію інвестиційного забезпечення розвитку галузі;

- проаналізувати сучасний стан харчової промисловості України та її інвестиційної привабливості;

- дослідити фактори, які впливають на інвестиційний клімат, та запропонувати організаційно-економічний механізм щодо подальшого розвитку галузі;

- визначити особливості інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку харчової промисловості України та надати комплексну оцінку факторів, які впливають на ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку галузі;

- провести міждержавний рейтинговий аналіз для визначення чинників інвестиційної привабливості України на основі сучасних методів узагальнення теорії прийняття рішень;

- розробити динамічну модель реінвестування для харчової промисловості України на основі критерію максимізації віддачі на вкладений капітал.

Об'єкт дослідження – процеси інвестиційного забезпечення харчової галузі України.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні засади та практична реалізація інвестиційного забезпечення харчової галузі України в сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою дисертаційної роботи стали положення економічної теорії та теорії інвестування й управління, викладені в працях провідних вітчизняних і зарубіжних учених-економістів. Для досягнення мети і вирішення поставлених завдань були використані загальні й спеціальні методи наукового пізнання: *історично-логічний метод* (при дослідженні принципів та цілей інвестиційного забезпечення країни або галузі – п. 1.1; при дослідженні методів та інструментів інвестування – п. 1.2; при дослідженні категорій «інвестиційне забезпечення країни», «інвестиційне забезпечення галузі» – п.п. 1.1, 1.2); *метод систематизації і класифікації економічних процесів і явищ* (при розгляді сучасних концепцій інвестиційного забезпечення галузі – п. 1.3); *інституціональний аналіз* (при дослідженні тенденцій інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку харчової промисловості України – п.п. 2.1, 2.3); *системний підхід і системний аналіз* (при розробці ефективних технологій управління інвестиціями в сучасних умовах – п. 3.2), *аналіз і синтез* (при оцінюванні стану харчової промисловості України, динаміки, структури і компонентів інвестиційного забезпечення галузі, формуванні моделей та механізмів ефективного інвестиційного забезпечення харчової промисловості – п.п. 2.1, 2.2, 3.3); *прогнозний* (при обґрунтуванні концепції інвестиційного забезпечення харчової промисловості – п. 3.1); *економіко-математичне моделювання* (при розробці моделей та механізмів ефективного інвестиційного забезпечення харчової промисловості – п. 3.3); *статистичний і графічний методи* (під час обробки й узагальнення статистичних даних та їх відображення у таблицях і рисунках – п.п. 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

Інформаційною базою дослідження стали інформація Державної служби статистики України; Міністерства економіки України; Міністерства фінансів України; вітчизняні та міжнародні нормативно-правові акти; матеріали, опубліковані в наукових фахових виданнях; дані інформаційних бюлетенів, статистичних збірників тощо, а також Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, монографічні дослідження вітчизняних і зарубіжних економістів та інформація з мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в систематизації теоретичних засад та обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо розвитку сучасних методів та механізмів залучення інвестицій у харчову галузь України. Результати дослідження, що отримані особисто здобувачем і становлять наукову новизну, полягають у наступному:

удосконалено:

- технологію управління зовнішніми інвестиціями на основі міждержавного рейтингового аналізу, що, на відміну від існуючих, використовує сучасні методи узагальнення теорії прийняття рішень та дозволяє визначати пріоритетні чинники інвестиційної привабливості;

- дискретну динамічну модель реінвестування на основі критерію максимізації віддачі на вкладений капітал, що відрізняється від вже відомих підходів оптимізаційним характером та дає змогу економічно обґрунтувати частку чистого прибутку, яку доцільно реінвестувати в подальший розвиток підприємств галузі;

- організаційно-економічний механізм розвитку галузі харчової промисловості, метою якого є розвиток цієї галузі та поліпшення інвестиційного клімату в Україні. Запропонований механізм, на відміну від аналогічних механізмів, передбачає при реалізації реформи децентралізації створення регіональних кооперативів за підтримки держави, за рахунок венчурного фінансування при укладанні венчурних угод (модернізація, інновації, новий продукт тощо), у результаті чого відбувається мінімізація фінансових ризиків, що допоможе вітчизняній галузі вийти на новий рівень розвитку та зміцнити національну економіку;

дістали подальшого розвитку:

- концепція ефективного інвестиційного забезпечення розвитку галузі, що побудована на основі існуючої практики статистичних досліджень та аналізу закордонного досвіду, котра, на відміну від вже відомих підходів, передбачає використання комплексу економіко-математичних методів та моделей, що, у свою чергу, дозволяє виконувати кількісну оцінку запропонованих рішень;

- теоретико-методичний підхід до визначення дефініцій «інвестиційне забезпечення країни» та «інвестиційне забезпечення галузі». Авторський підхід, на відміну від існуючих, передбачає, що «інвестиційне забезпечення галузі» слід трактувати як вкладання коштів в розширення виробництва, стимулювання розвитку галузі з метою забезпечення такого стану внутрішнього та зовнішнього економічного середовища, який сприятиме залученню вітчизняних та іноземних інвесторів, розвитку інноваційного виробництва, інтеграції науки й бізнесу з метою переорієнтації та поглиблення спеціалізації національної економіки на

створенні продукції з високою часткою доданої вартості. Запропоновані визначення охоплюють всі сучасні спектри залучення коштів та вказують на більш прогресивні напрями їх використання;

- науковий підхід до комплексного оцінювання інтегрального ефекту розвитку галузі з урахуванням законів синергії на макро-, мезо- та мікрорівнях, що дає додаткову корисність від інтенсифікації виробничо-технологічних міжгалузевих процесів, і, на відміну від існуючих підходів, передбачає використання індикаторів ефективності інноваційно-інвестиційних проектів у галузі та надає можливість кількісно оцінити доцільність прийнятих рішень за допомогою використання адаптованого методу парних порівнянь на основі побудови багатовимірної матриці щодо отримання пріоритетного набору комбінацій окремих показників (зовнішніх і внутрішніх факторів), що, в свою чергу, надає можливість прогнозувати зростання рівня інноваційно-інвестиційного потенціалу харчової промисловості в Україні під впливом позитивних процесів в галузі щодо інноваційних та інвестиційних перетворень.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання для вдосконалення практики управління розвитком харчової промисловості України. Основні положення й висновки дисертації, що мають прикладний характер, стали базою для розробки певних заходів ПрАТ «Пологівський олійноекстрактний завод» у частині уточнення переваг інвестиційного розвитку підприємства (довідка № 445/1/04 від 02.03.2020 р.); КС «Освіта» Київського національного університету імені Тараса Шевченка при розробці стратегічних напрямків власного розвитку з урахуванням результатів міждержавного рейтингового аналізу (довідка № 16/11/21 від 16.11.2021 р.); Науково-освітнього інноваційного центру суспільних трансформацій при обґрунтуванні поглиблення теоретичних положень інвестиційного забезпечення галузей економіки (довідка № 53/03-21 від 21.12.2021 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, у якій розроблено теорію й практику розвитку інвестиційного забезпечення харчової промисловості України як однієї з найважливіших галузей народного господарства, від якої залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання в країні. Наукові положення, результати, рекомендації, які виносяться на захист, сформульовані автором самостійно. Особистий внесок автора у опублікованих у співавторстві наукових працях зазначено у переліку праць. У роботі використано ідеї та положення, які належать автору особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові результати дослідження доповідалися й обговорювалися на 6 наукових конференціях різних рівнів, серед яких «Наука і вища освіта» (м. Запоріжжя, 13 листопада 2019 р.), «Наука і вища освіта» (м. Запоріжжя, 11 листопада 2020 р.); «Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір» (м. Запоріжжя, 12–13 жовтня 2021 р.); «Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки» (м. Полтава, 17 листопада 2021 р.); «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум - 2021» (м. Харків, 7–9 грудня 2021 р.); «Фінанси: теорія і практика» (м. Київ, 17 грудня 2021 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 12 наукових працях, з яких: 1 стаття в іноземному науковому виданні; 5 статей у фахових наукових виданнях (в тому числі 4 статті у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних), 6 – матеріали конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 4,45 д.а., з яких 4,14 д.а. належать особисто автору.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (до першого розділу – 99 найменувань, до другого – 64 найменування, до третього – 58 найменувань), шести додатків. Загальний обсяг дисертації становить 243 сторінки, з них основний текст – 185 сторінок, анотація – 13 сторінок, перелік використаних джерел – 23 сторінки, додатки – 22 сторінки. У тексті дисертації розміщено 34 таблиці, 22 рисунки на 28 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **“Теоретико-методичні підходи до розвитку інвестиційного забезпечення галузі”** розкрито принципи та цілі інвестиційного забезпечення галузі, проаналізовано методи та інструменти вибору джерел інвестування, розкрито методологічні основи та концепції інвестиційного забезпечення галузі, проаналізовано відповідний закордонний досвід.

Сьогодні проблема ефективного інвестиційного забезпечення галузей промисловості України не набула ефективного практичного вирішення через те, що інвестиції набувають досить специфічного характеру, коли ми плануємо їх розміщення на рівні місцевого самоврядування чи на рівні певної галузі. Детально аналізуючи сферу застосування інструментів фінансово-інвестиційного управління розвитком, дійшли висновку, що існує необхідність створення екологічних цінностей, та розгляд проблеми з точки зору соціального інтересу, що передбачає залучення інвестицій і фінансів на шляху до впровадження концепції сталого розвитку. Враховуючи це, дефініцію *«інвестиційне забезпечення галузі»* слід розглядати як вкладання коштів в розширення виробництва галузі з метою забезпечення такого стану економічного середовища, який стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості.

Виділено кілька напрямків інвестиційного забезпечення галузей економіки за умови оцінки їх ефективності та з урахуванням певних зовнішніх і внутрішніх інтересів. Традиційно такі напрями поділяють на фінансові та не фінансові, також зустрічається поділ на 4 групи: фінансові, адміністративні, інформаційні та інфраструктурні. Якщо концентруватись на державній підтримці галузі, то можна виокремити бюджетно-податкові та інші економічні напрями стимулювання розвитку галузі.

Також сучасні дослідники окремо виділяють:

- надання кредитів та позик на пільгових умовах;
- надання грантів; надання державних гарантій; надання пільгових умов

оподаткування тощо. Напрями інвестиційного забезпечення галузі систематизовано на рис.1.

Рис.1. Напрями інвестиційного забезпечення галузі

Джерело: Узагальнено автором

Доведено, що податкові пільги є популярною формою підтримки інвестицій у світі. Найближчі європейські сусіди України пропонують широкий спектр інвестиційних стимулів, завдяки чому ці країни стають все більш привабливими,

в тому числі для прямих іноземних інвестицій. Спостерігається тенденція до загострення конкуренції між країнами за нові інвестиційні проекти. Податкові пільги для інвестицій зазвичай використовуються багатьма країнами, але найбільш важливим є той факт, що вони стають дієвим інструментом в країнах, які є найбільш близькими сусідами України та конкурентами за нових інвесторів. Відсутність або неналежна увага до такого інструменту підтримки може поставити під загрозу набуття гідного рейтингу України серед іноземних інвесторів, навіть не беручи до уваги інші негативні моменти в економічному та політичному плані.

Таким чином, на сьогоднішній день можна констатувати дві основні проблеми у залученні зовнішніх інвестицій в українську економіку:

– низький рівень інвестиційної привабливості на фоні сусідніх держав з ринковою економікою. Для швидкого покращення ситуації увагу слід звертати на найбільш вразливі показники міжнародних рейтингів. До тих пір, поки це не буде вирішено, харчова промисловість та інші галузі будуть мати труднощі із залученням зовнішніх інвестицій;

– внутрішнім інвесторам-резидентам не вигідно напряму інвестувати у вітчизняні підприємства через несприятливий інвестиційний клімат, що має вирішуватись на державному рівні шляхом дерегуляції та змін у податковому законодавстві.

В умовах ринкової економіки будь-яка інвестиційна діяльність виходить з економічної доцільності. Таким чином, на перший план виходить інвестиційна привабливість тієї чи іншої країни, галузі або конкретного суб'єкта господарювання, що визначається відповідними факторами конкурентоспроможності. Для зовнішніх інвесторів, в першу чергу, важливою є інвестиційна привабливість країни, що виражається в наступному:

- легкість ведення бізнесу та можливість захисту власних прав цивілізованими методами за допомогою судової системи;
- загальна оцінка перспектив економічного розвитку країни;
- відсутність ризиків для інвестицій внаслідок воєнних дій та інших форс-мажорних обставин, стабільність законодавчої бази тощо.

Оцінити кількісно вказані фактори можна за допомогою міждержавних рейтингових порівнянь, які щорічно виконуються всесвітньовідомими й авторитетними міжнародними організаціями та науково-дослідними центрами. Беручи до уваги проведений аналіз, було осучаснено концепцію інвестиційного забезпечення розвитку галузі, яка представлена на рис. 2.

Практична реалізація запропонованої концепції передбачає:

- визначення поточного стану інвестиційної активності в галузі та її оцінку;
- з'ясування її впливу на економічне зростання з метою визначення потреб у збільшенні обсягів капітальних інвестицій;
- дослідження джерела залучення інвестицій та розроблення комплексу заходів щодо їх реалізації.

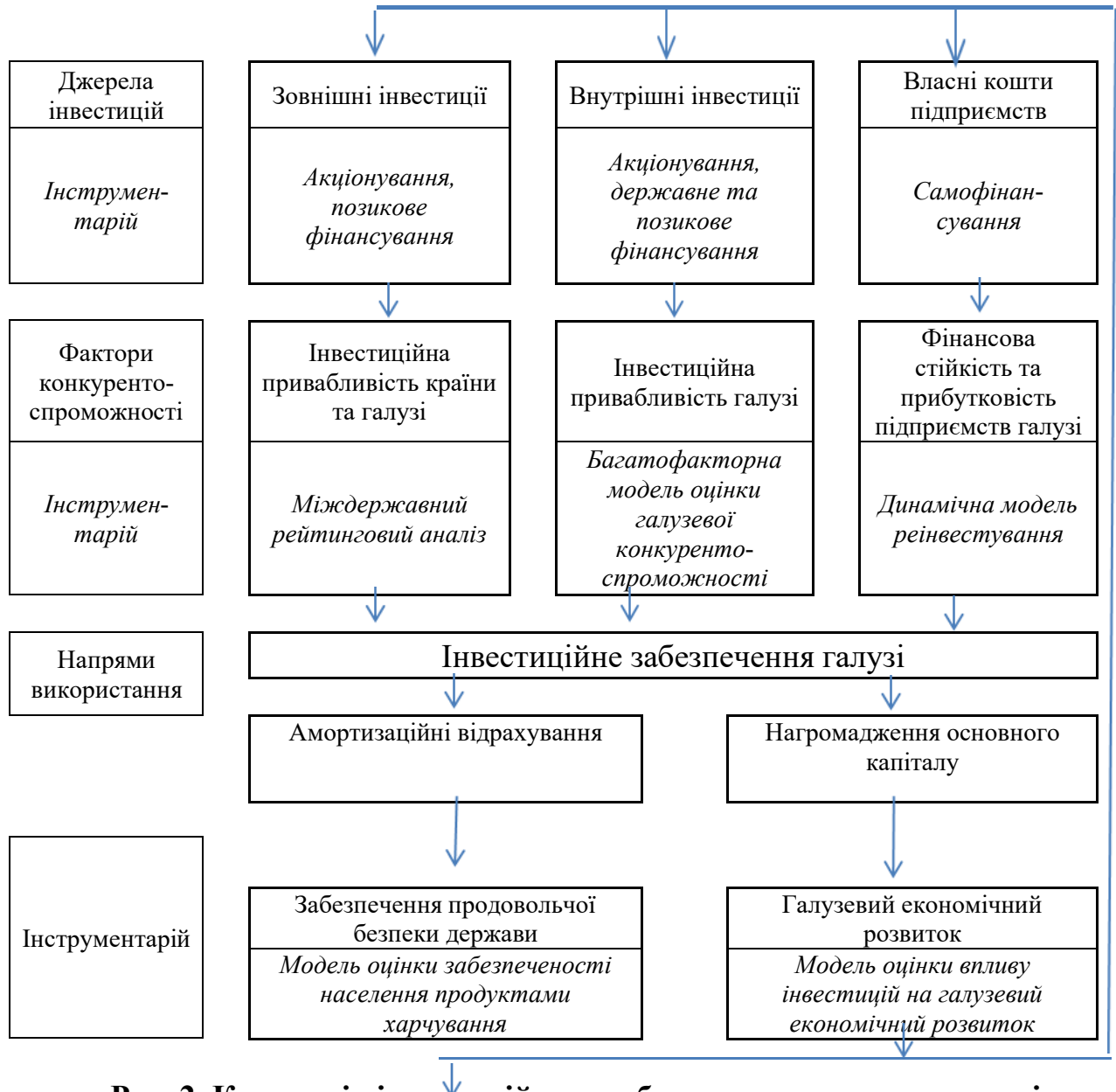

Рис. 2. Концепція інвестиційного забезпечення розвитку галузі

Джерело: Удосконалено автором

У другому розділі «Сучасний стан інвестиційного забезпечення розвитку харчової промисловості України» досліджено динаміку, структуру і компоненти інвестиційного забезпечення харчової промисловості України та визначено особливості інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку галузі.

Встановлено, що харчова промисловість України є надзвичайно важливою для забезпечення продовольчої безпеки країни, тому виробництво продуктів харчування завжди заслуговує особливої уваги у державній економічній політиці (табл. 1).

Проаналізовано розвиток органічної харчової промисловості в Україні, як прибуткової ніші при переході до «зеленої економіки» за допомогою PEST і SWOT-аналізів. Зроблено висновок, що збільшення імпортозалежності країни призводить до економічних втрат і становить загрозу стабільності та

Показники розвитку харчової промисловості України, %

Показники	Роки						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Обсяг реалізованої продукції, у % до підсумку							
Промисловість	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Переробна промисловість	63,3	64,1	60,8	62,0	61,9	60,6	57,9
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21,2	22,4	21,4	20,9	19,4	20,4	20,9
Індекс цін виробників, %							
Промисловість	131,7	125,5	135,8	116,6	114,3	92,5	114,7
Виробництво харчових продуктів	127,3	136,4	116,2	112,5	107,1	101,7	121,9
Виробництво м'ясних продуктів	131,3	122,4	109,7	129,1	103,6	100,6	103,2
Виробництво молочних продуктів	109,3	130,1	124,5	118,0	109,8	109,1	106,5
Виробництво хлібобулочних та борошняних виробів	126,3	144,1	108,0	117,5	114,8	106,8	110,2
Виробництво цукру	112,1	169,6	102,8	91,9	93,0	96,2	159,8
Виробництво напоїв	115,9	129,6	116,8	116,0	117,1	108,2	102,6
Індекс промислового виробництва, %							
Промисловість			103,1	97,1	95,3	91,7	104,5
Переробна промисловість			102,5	101,4	90,2	93,9	101,3
Виробництво харчових продуктів			117,4	94,1	94,0	96,3	98,2
Виробництво тютюнових виробів			99,8	85,2	108,2	89,4	72,1
Виробництво напоїв			89,6	98,2	89,2	109,6	95,7

Джерело: [https://minfin.com.ua]

Найперспективнішою галуззю для інвестування в Україні є харчова індустрія, але важливо мати більше, ніж просто зерно, державі необхідно переходити до більш складних речей, а саме – нарощування виробництва органічної продукції, яка у всьому світі є привабливою і звертає увагу інвесторів. Розвиток та виробництво органічної харчової продукції може бути одним із перспективних варіантів інвестування в контексті майбутнього економічного розвитку. Запропоновано організаційно-економічний механізм розвитку галузі харчової промисловості на базі створення кооперативів за рахунок венчурного фінансування при укладанні венчурних угод (рис.3).

Запропоноване створення регіональних кооперативів допоможе вітчизняній харчовій галузі вийти на новий рівень розвитку та підвищити рівень національної економіки. У випадку успіху частка ринку буде більшою, а при невдачі – збитки будуть мінімальними.

Створення регіональних кооперативів за підтримки держави

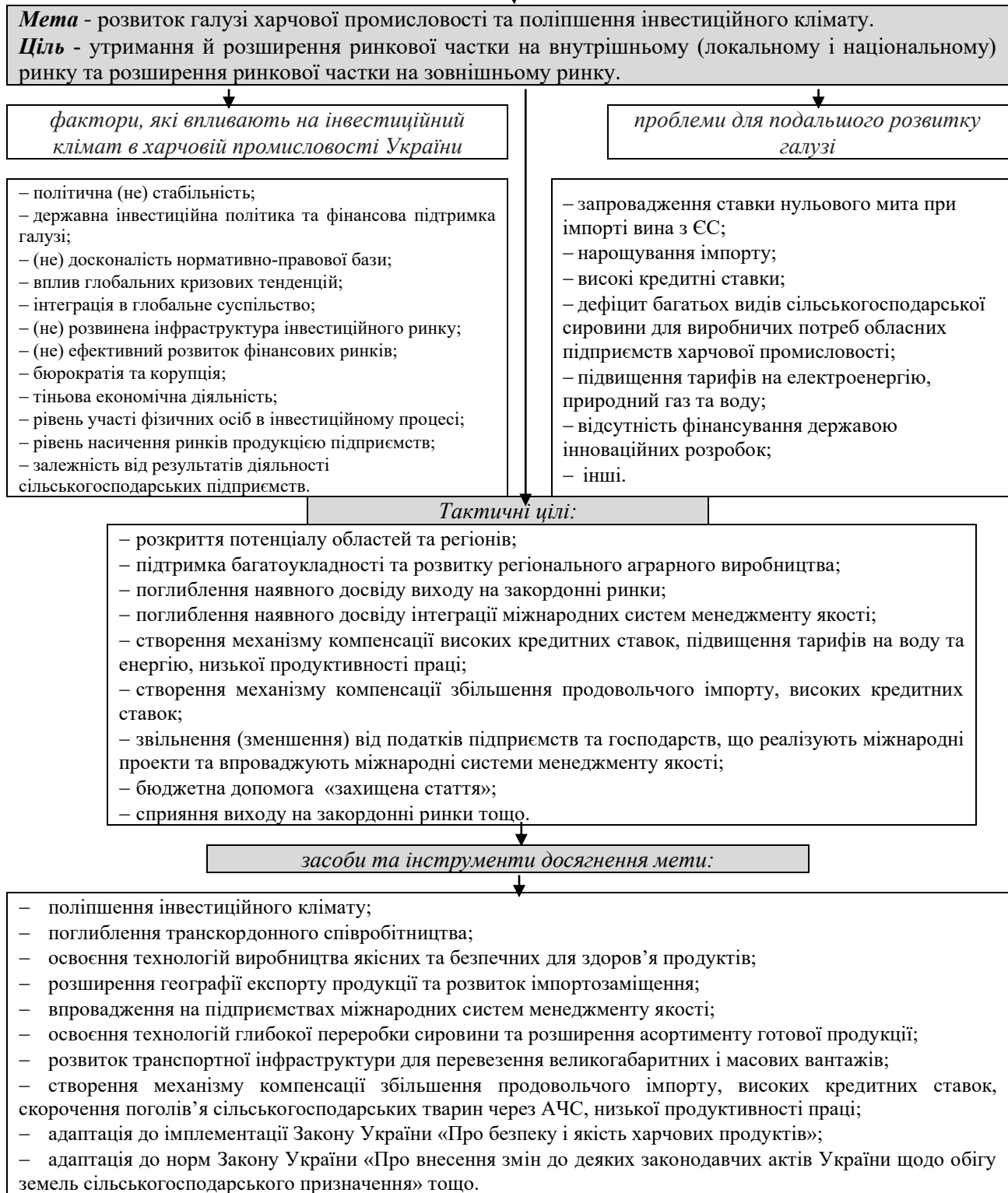

Рис. 3. Організаційно-економічний механізм розвитку харчової промисловості

Джерело: удосконалено автором

Встановлено, що сучасний стан інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості України неможливо назвати задовільним, спостерігається зменшення кількості інноваційно-орієнтованих підприємств, при цьому загальна

чисельність підприємств у довоєнний час зростала (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка та структура інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості України

Витрати на інновації								
Показники	Витрати на інновації, млн.грн.		У тому числі					
			НДР, виконані власними силами, млн.грн.		НДР, виконані іншими під-ми, млн.грн.		інші витрати на інновації (за виключенням НДР), млн.грн.	
	2018	2020	2018	2020	2018	2020	2018	2020
Переробна промисловість	13187,0	13346,7	2768,0	2523,3	517,3	597,6	9901,8	10225,8
Виробництво харчових продуктів	1300,3	2927,3	43,3	256,2	1,2	64,1	1255,8	2607,0
Обсяг реалізованої інноваційної продукції								
Показники	Обсяг реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг) млн.грн.				Із загального обсягу реалізованої інноваційної продукції, млн.грн.			
			% до заг. обсягу		обсяг продукції для ринку		обсяг продукції для підприємств	
	2018	2020	2018	2020	2018	2020	2018	2020
Переробна промисловість	26864,2	44498,0	1,4	2,4	8489,1	7100,6	18375,0	37397,4
Виробництво харчових продуктів	4415,3	6032,1	0,9	1,1	1163,5	908,7	3251,8	5123,4
Кількість інноваційно активних підприємств								
Показники	Кількість підприємств, одиниць			Частка у загальній кількості підприємств, %				
	2016-2018		2018-2020	2016-2018		2018-2020		
Переробна промисловість	3626		1452	31,8		13,1		
Виробництво харчових продуктів	708		275	37,2		14,8		

Джерело: [www.ukrstat.gov.ua]

Дослідження показали, що країни, які досягли високих темпів економічного зростання (Японія, США, Німеччина, Франція, Великобританія), подолали глобальні вимоги міжгалузевих інновацій. Модель економічного зростання забезпечується взаємодією з наукою і фінансується з державного бюджету в обсязі не менше 2 % ВВП (в Україні – 0,45 %). Вітчизняні ж підприємства харчової промисловості випускають квазіінновації, тобто використовують надбання попередніх років з незначним ступенем новизни, що є недостатнім для розвитку галузі.

Зазначено, що впровадження ефективних інноваційних та інвестиційних детермінант, які формують критерії інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання, забезпечують впровадження сприятливих умов для інновацій у виробничо-технологічному процесі. Фінансові та інтелектуальні ресурси для реалізації державних пріоритетів інноваційно-інвестиційного розвитку мають бути зосереджені на фінансуванні міжгалузевої співпраці через моделі

венчурного інвестування в науку і стимулювати високотехнологічне виробництво. Складові комплексного ефекту від реалізації інноваційно-інвестиційних проектів: економічний ефект; ресурсний ефект; науково-технологічний ефект; інтелектуальний ефект; екологічний ефект; бюджетний ефект; соціальний ефект. Використання індикаторів ефективності інноваційно-інвестиційних проектів у галузі надає можливість кількісно оцінити доцільність прийнятих рішень.

Конкретизація вибору факторів може мати різні інтерпретації, але вся сукупність факторів згрупована за внутрішніми та зовнішніми впливовими змінними. Подвійний підхід щодо оцінки факторів за умов державної підтримки та з позиції інноваційного менеджменту дає можливість виділити фундаментальні і специфічні ризики. В роботі запропоновано прогноз фундаментальних ризиків та прогноз рівня ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку галузі харчової промисловості. Результати надали можливість прогнозувати зростання рівня інноваційно-інвестиційного потенціалу харчової промисловості в Україні під впливом позитивних процесів в галузі та вдосконалення стану державної політики щодо інноваційних та інвестиційних перетворень.

У третьому розділі **“Сучасні підходи до побудови ефективного інвестиційного забезпечення харчової промисловості України”** проведено міждержавний рейтинговий аналіз для визначення чинників інвестиційної привабливості України на основі сучасних методів узагальнення теорії прийняття рішень; розроблено динамічну модель реінвестування на основі критерію максимізації віддачі на вкладений капітал.

В умовах сучасної економіки будь-яка інвестиційна діяльність виходить з економічної доцільності, коли інвестор бажає отримувати стабільну та прогнозовану віддачу на вкладений капітал:

- для зовнішніх інвесторів, в першу чергу, важливою є інвестиційна привабливість країни, яку запропоновано визначати на основі узгодженої оцінки міждержавних рейтингових порівнянь;

- на внутрішньому ринку харчова галузь конкурує з іншими галузями за інвестиційний капітал. Важливими факторами є: стан ринку, перспективи його зростання та середній рівень віддачі на вкладений капітал;

- підвищенню ролі реінвестування та нагромадженню основного капіталу сприяє особиста зацікавленість власників підприємств у подальшому розвитку. Кількісну оцінку ефективності запропонованих рішень можна надавати на основі динамічної моделі реінвестування.

Запропонована методологія методу оцінок передбачає комплексну оцінку факторів, які впливають на ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку галузі харчової промисловості, оцінку сукупних ризиків впровадження інноваційного розвитку у галузь, забезпечує ситуативний підхід до оцінки рівня інноваційно-інвестиційної діяльності харчової промисловості. Для оцінки факторів доцільно використовувати адаптований метод парних порівнянь на основі багатовимірної шкали, тобто необхідно обробити багатовимірну матрицю та отримати пріоритетний набір комбінацій окремих показників для заданої матричної характеристики. Цей метод можна використати для оцінки ступеня

впливу сукупності зовнішніх і внутрішніх факторів на ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку галузі харчової промисловості та побудувати їх ряди методом визначення пріоритетів факторів.

Узагальнене ранжування засвідчило відсутність перспектив щодо збільшення обсягів зовнішніх інвестицій не тільки у харчову промисловість, але й в економіку країни в цілому (табл. 3). Реформа державного регулювання є необхідною умовою для покращення індексу економічної свободи (фінансова та інвестиційна свобода, боротьба з корупцією, забезпечення ефективності та незалежності судової системи).

Таблиця 3

Результати міждержавних рейтингових порівнянь за даними 2020 р.

Країна	Міждержавні рейтингові порівняння, ранг				Узагальнююче ранжування за методом	
	DB	IEF	GII	GCI	Середніх зважених рангів	Медіан рангів
Албанія	12	5	13	10	12	12
Болгарія	10	2	2	3	2	4
Боснія та Герцеговина	13	8	12	13	13	13
Грузія	1	1	11	9	4	1
Кіпр	8	3	1	2	1	3
Молдова	5	10	10	12	10	9
Російська Федерація	2	12	6	1	3	2
Румунія	9	4	5	4	6	6,5
Сербія	4	6	9	7	7,5	6,5
Туреччина	3	7	8	5	5	6,5
Україна	11	13	4	11	11	11
Хорватія	7	9	3	6	7,5	6,5
Чорногорія	6	11	7	8	9	10

Джерело: узагальнено автором на основі *Doing Business (DB)*, *Index of Economic Freedom (IEF)*, *Global Innovation Index (GII)* та *Global Competitiveness Index (GCI)*

Розроблено динамічну модель реінвестування на основі критерію максимізації віддачі на вкладений капітал. Якщо підприємство є прибутковим, його власники постають перед вибором: спрямувати отриманий чистий прибуток у подальшу діяльність чи отримати миттєвий дохід у вигляді дивідендних виплат.

Перший напрямок збільшує обсяг сукупного капіталу компанії, що знаходиться в обігу. За умови збереження постійного рівня рентабельності це також збільшує майбутній очікуваний прибуток й можливі дивіденди власників. Другий напрямок дозволяє інвесторам одразу отримувати гарантований дохід, однак, обмежує подальше економічне зростання за рахунок внутрішніх джерел фінансування розширеного відтворення. Виникає оптимізаційна задача: яка стратегія інвестування забезпечить власникам максимальний дохід.

$$БП(t) = СК(t) \times P_{СК}(t), \quad ЧП(t) = БП(t) \times (1 - K_{\Pi}), \quad (1)$$

$$РП(t) = ЧП(t) \times Ч_{РП}(t), \quad СК(t+1) = СК(t) + РП(t), \quad (2)$$

$$D(t) = ЧП(t) \times (1 - Ч_{РП}(t)), \quad \sum_{t=0}^n \frac{D(t)}{(1+i)^t} \rightarrow \max, \quad (3)$$

Де $БП(t)$, $СК(t)$ – відповідно, обсяги балансового прибутку та сукупного капіталу протягом періоду часу t ; $РСК(t)$ – рентабельність сукупного капіталу протягом періоду часу t ; $ЧП(t)$ – обсяг чистого прибутку протягом періоду часу t ; $КП$ – ставка податку на прибуток; $РП(t)$ – обсяг реінвестованого прибутку протягом періоду часу t ; $Ч_{РП}(t)$ – частка чистого прибутку, який був реінвестований в подальший розвиток підприємства, $0 \leq Ч_{РП}(t) \leq 1$; $D(t)$ – обсяг дивідендних виплат за результатами господарської діяльності в період часу t ; i – прогнозний середньорічний індекс інфляції; n – тривалість періоду упередження, років.

Сценарний аналіз виконувався для рівня рентабельності у 25%. Для базового сценарію плановий рівень інфляції складав $i = 7\%$. Тоді, частка чистого прибутку суб'єктів господарювання, що повинна залишатись в розпорядженні великих підприємств, становить 22,5%; середніх підприємств – 21,5%; малих – 19,3%. За оптимістичним сценарієм $i = 5,5\%$, тоді оптимальні обсяги внутрішніх інвестицій складали: для великих підприємств – 23,9% від чистого прибутку; для середніх – 23,0%; малих – 20,8%. Песимістичний сценарій розраховувався при $i = 8,5\%$. Високий рівень інфляції створює найменш сприятливі умови для інвестицій: 21,0% від чистого прибутку великих підприємств; 20,0% для середніх підприємств та 17,7% для малих.

Проведено оцінку забезпеченості населення основними продуктами харчування. Використання середніх величин в порівняльному аналізі має певні недоліки, які пов'язані з варіацією досліджуваної ознаки. На практиці це означає, що за умови нормального розподілу, відповідність середнього рівня споживання нормативному значенню свідчить про те, що рівно половина населення не забезпечена продуктами харчування в достатньому обсязі. Для вирішення вказаного недоліку було запропоновано використовувати методи математичної статистики, зокрема, правило трьох сигм. На цій основі було з'ясовано, що підприємства з випуску продукції тваринного походження, потребують розширення виробництва. Причому активно залучати інвестиції необхідно не лише на підприємствах харчової промисловості, але й у сільському господарстві, оскільки саме воно є постачальником ресурсів для виробництва кінцевої продукції. Що стосується продукції рослинного походження, збільшення випуску та інвестицій потребують вирощування цукрових буряків, плодів та ягід.

ВИСНОВКИ

У дисертації запропоновано нове вирішення актуальної науково-прикладної проблеми теоретичного, методологічного й методичного дослідження розвитку інвестиційного забезпечення харчової промисловості України в сучасних умовах господарювання. У результаті дослідження сформовані наступні висновки.

1. Доведено, що серед науковців на сьогодні не узгоджено остаточно трактування дефініції «інвестиційне забезпечення галузі». Запропоновано

авторське тлумачення цієї дефініції, як вкладання коштів у розширення виробництва, стимулювання розвитку галузі з метою забезпечення такого стану внутрішнього та зовнішнього економічного середовища, який сприятиме залученню вітчизняних та іноземних інвесторів, розвитку інноваційного виробництва, інтеграції науки й бізнесу з метою переорієнтації та поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості.

Осучаснено концепцію інвестиційного забезпечення розвитку галузі, яка передбачає, що в умовах ринкової економіки будь-яка інвестиційна діяльність виходить з економічної доцільності. З'ясовано, що за джерелами інвестицій розрізняють: зовнішні інвестиції – можуть здійснюватися за рахунок придбання акцій вітчизняних підприємств інвесторами-нерезидентами або закордонними інвестиційними фондами під час їх приватизації, або додаткової емісії акцій; внутрішні інвестиції – можуть здійснюватися коштами державного або місцевих бюджетів за рахунок придбання акцій підприємств інвесторами-резидентами чи інвестиційними компаніями на фондовому ринку України; самофінансування розширеного відтворення за рахунок власних коштів підприємств. Практична реалізація концепції передбачає: визначення поточного стану інвестиційної активності в галузі; оцінку її впливу на економічне зростання з метою визначення потреб у збільшенні обсягів капітальних інвестицій; дослідження джерел залучення інвестицій та розробки комплексу заходів щодо їх реалізації.

2. Розвиток харчової промисловості України на сучасному етапі характеризується наявністю великої кількості проблем, які потребують невідкладного вирішення, при цьому харчова промисловість зберігає авангардну роль для соціально-економічного розвитку країни. На основі SWOT-аналізу встановлено, що держава повинна розглядати харчову промисловість як «флагман» економічного процвітання та вирішувати завдання щодо підтримки та зміцнення позиції українських виробників на промислових ринках інших країн. Встановлено, що актуальним і перспективним напрямом для подальшого розвитку галузі харчової промисловості є розвиток ринку органічного виробництва. Розвиток органічного виробництва в Україні відбувається за рахунок постійного збільшення світового попиту на органічні продукти, а також високої прибутковості галузі за рахунок цінових надбавок на екологічно чисті продукти. Інвесторам доцільно зосередитися на таких підкатегоріях, як: хліб та хлібобулочні вироби, дитяче харчування, кондитерські вироби, крупи та закуски тощо. Це стратегічне рішення дозволить створити міцну бізнес-модель органічного виробництва та продавати не тільки сировину, але й напівфабрикати та органічні продукти.

Обґрунтовано, що постійні інвестиції в науку й інновації є одним із ключових факторів підтримки лідируючих позицій в органічному секторі. Інвестиційна діяльність харчової промисловості вимагає комплексного підходу до вирішення проблем на мікро-, мезо- і макрорівні. Ключова роль при цьому належить державі, яка має спрямовувати діяльність усіх державних органів на реалізацію ефективної макроекономічної політики та сприяти відновленню економічної діяльності підприємств харчової галузі; створювати сприятливий

інвестиційний клімат шляхом вдосконалення законодавства, необхідно виробити чітку та прозору державну інвестиційну політику щодо регулювання законності дій суб'єктів господарювання; мотивувати промислові та харчові підприємства, які впроваджують інновації; розробити механізми взаємної співпраці фінансових установ і підприємств харчової промисловості, створити фонд кредитування промисловості та направити вільні кошти на реалізацію інноваційно-інвестиційних проектів під державні гарантії або заставне майно.

3. Запропоновано організаційно-економічний механізм розвитку галузі харчової промисловості за рахунок створення регіональних кооперативів за підтримки держави. Створення регіональних кооперативів за підтримки держави (державного партнерства (ДП)) з метою мінімізації фінансових ризиків можна розвивати за рахунок венчурного фінансування (переробні заводи, які укладатимуть венчурні угоди (модернізація, інновації, новий продукт тощо)). Аналогічним та перспективним напрямом може бути і утворення підкомплексів в рамках регіону, області, району тощо.

Встановлено основні проблеми залучення інвестицій у підприємства харчової промисловості України: нерозвиненість інфраструктури, неурегульованість законодавства та слабкість фінансово-кредитної системи, непрозорість податкової системи. Сьогодні, основним джерелом фінансового забезпечення підприємств харчової галузі виступають власні кошти. Завищені відсоткові ставки зумовлюють нерентабельність такого підходу.

4. Визначено особливості інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку харчової промисловості України. Сучасний стан інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості України неможливо назвати задовільним, спостерігається зменшення кількості інноваційно-орієнтованих підприємств. Модель економічного зростання забезпечується взаємодією усіх суб'єктів підприємництва з наукою і фінансується з державного бюджету (в Україні – 0,45 % від ВВП). Українські підприємства харчової промисловості випускають квазіінновації, тобто використовують надбання попередніх років з незначним ступенем новизни, що є недостатнім для розвитку галузі. Пріоритетними завданнями державного регулювання інноваційного розвитку галузі харчової промисловості є стимулювання інноваційної діяльності: удосконалення системи захисту прав інтелектуальної власності; розробка державної стратегії інноваційного розвитку харчової промисловості; збереження та розвиток кадрового потенціалу. Зазначено, що впровадження ефективних інноваційних та інвестиційних детермінант, які формують критерії інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання, забезпечують впровадження сприятливих умов для інновацій у виробничо-технологічному процесі. Фінансові та інтелектуальні ресурси для реалізації державних пріоритетів інноваційно-інвестиційного розвитку мають бути зосереджені на фінансуванні міжгалузевої співпраці через моделі венчурного інвестування в науку і стимулювати високотехнологічне виробництво.

Запропоновано комплексну оцінку факторів, які впливають на ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку галузі харчової промисловості, оцінку сукупних ризиків впровадження інноваційного розвитку у галузь, забезпечує

ситуативний підхід до оцінки рівня інноваційно-інвестиційної діяльності харчової промисловості. Для оцінки факторів використано адаптований метод парних порівнянь на основі багатовимірної шкали. Результати прогнозування фундаментальних ризиків та прогноз рівня ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку галузі харчової промисловості дають можливість прогнозувати зростання рівня інноваційно-інвестиційного потенціалу харчової промисловості в Україні під впливом позитивних процесів.

5. Проведений міждержавний рейтинговий аналіз для визначення чинників інвестиційної привабливості України на основі сучасних методів узагальнення теорії прийняття рішень показав відсутність перспектив щодо збільшення обсягів зовнішніх інвестицій не тільки у харчову промисловість, але й в економіку країни в цілому. Серед заходів державного регулювання з інвестиційного забезпечення розвитку харчової промисловості слід відзначити: реформу сфери державного управління, яка повинна реалізувати фінансові та інвестиційні свободи, боротьбу з корупцією, ефективність та незалежність судової системи; державну підтримку, яка має включати заходи з покращення інвестиційного клімату в галузі, державні закупівлі для формування продовольчих резервів та недопущення утворення дефіциту товарів на внутрішньому ринку, а також забезпечувати розвиток фондового ринку для акумулювання внутрішніх ресурсів; постійний моніторинг забезпеченості населення продуктами харчування та дотримання виконання вимог антимонопольного законодавства для створення умов чистої конкуренції.

6. На основі розробленої динамічної моделі реінвестування та з урахуванням сценарного підходу було з'ясовано, що: зі зниженням інфляції внутрішнє інвестування стає економічно обґрунтованим при більш низькому рівні рентабельності; більший початковий обсяг сукупного капіталу в умовах постійного рівня віддачі приносить в абсолютному вираженні більший чистий прибуток. Внаслідок цього граничний рівень рентабельності на великих підприємствах харчової промисловості є нижчим за середні підприємства, а на середніх – нижчий за малі. На цій основі було з'ясовано, що підприємства з випуску продукції тваринного походження, потребують розширення виробництва. Причому активно залучати інвестиції необхідно не лише на підприємствах харчової промисловості, але й у сільському господарстві, оскільки саме воно є постачальним ресурсів для виробництва кінцевої продукції.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Філатова О.М. Концептуальні основи інвестиційного забезпечення галузі. *Науковий вісник Полісся*. 2021. №1(22). С. 71-78. (0,61 д.а.). (*Index Copernicus*).

2. Філатова О.М. Розробка технології управління зовнішніми інвестиціями в харчовій промисловості. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу*. Серія: Економіка та управління в

нафтовій та газовій промисловості. Електронне видання. 2021. Випуск 2 (24). С. 189-196. <https://eung.nung.edu.ua/index.php/ecom/article/view/358/332> (0,52 д.а.)

3. Філатова О.М. Проблеми функціонування та шляхи вдосконалення розвитку харчової промисловості України. *Приазовський економічний вісник. Електронний науковий журнал*. 2021. Вип. 5(28). С. 25-33 (0,65 д.а.). http://rev.kpu.zp.ua/journals/2021/5_28_ukr/6.pdf (Index Copernicus).

4. Крилов Д.В., **Філатова О.М.** Проблеми та перспективи розвитку харчової промисловості та її інвестиційна привабливість в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. №4(28). С. 102-111. (0,61 д.а., особистий внесок здобувача: досліджено інвестиційну привабливість харчової промисловості України та шляхи її покращення – 0,3 д.а.). (Index Copernicus).

5. Філатова О.М. Закордонний досвід застосування інвестиційних стимулів розвитку харчової галузі. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2022. Вип. 1(124). С. 94-98. (0,5 д.а.). (Index Copernicus).

Статті у іноземних наукових фахових виданнях:

6. Filatova O. Conceptual fundamentals of investment support of the Ukrainian food industry. *Green, Blue & Digital Economy Journal*. 2021. Volume 2 Number 3. p. 72-76. (0,53 д.а.) URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/gbdej/article/view/1525/1541> (Index Copernicus).

Матеріали конференцій:

7. Філатова О.М. Визначення факторів впливу на рівень залучення інвестицій у розвиток харчової промисловості України. *Наука і вища освіта: тези доповідей XXVIII Міжнародної наукової конференції студентів і молодих учених*. (м. Запоріжжя, 13 листопада 2019 р.). Запоріжжя: КПУ, 2019. С. 154. (0,14 д.а.).

8. Філатова О.М. Оцінка інвестиційної привабливості харчової промисловості України на основі міждержавних рейтингових порівнянь. *Наука і вища освіта: тези доповідей XXIX Міжнародної наукової конференції студентів і молодих учених*. (м. Запоріжжя, 11 листопада 2020 р.). Запоріжжя: КПУ, 2020. С. 179. (0,14 д.а.).

9. Філатова О.М. Проблеми та перспективи розвитку харчової промисловості України. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю*. (м. Полтава, 17 листопада 2021 р.). Полтава: ПДАА, 2021. С. 98-100. (0,25 д.а.).

10. Філатова О.М. Сучасні підходи до розвитку фінансово-інвестиційного забезпечення галузі, регіону, держави. *Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції*. (м. Запоріжжя, 12–13 жовтня 2021 р.). Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. С. 333-335. (0,19 д.а.).

11. Філатова О.М. Інвестування у харчову промисловість України. *Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум - 2021»*: труди

XVIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 7–9 грудня 2021 р.). Харків: Харківський політехнічний інститут, 2021. С. 14-17. (0,13 д.а.)

12. Філатова О.М. Аналіз валового нагромадження капіталу в харчовій промисловості України. *Фінанси: теорія і практика*: матеріали XII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. (м. Київ, 17 грудня 2021 р.). К. National Aviation University, 2021. С. 343-344. (0,18 д.а.)

АНОТАЦІЯ

Філатова О.М. Інвестиційне забезпечення розвитку харчової промисловості в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Одеський національний технологічний університет, Одеса, 2022.

Дисертація присвячена систематизації теоретичних засад та обґрунтуванню практичних рекомендацій щодо розвитку моделей та механізмів інвестиційного забезпечення розвитку харчової галузі України в сучасних умовах господарювання.

На основі критичного аналізу підходів уточнено теоретико-методичний підхід до визначення дефініцій «інвестиційне забезпечення країни» та «інвестиційне забезпечення галузі». Останнє слід трактувати як вкладання коштів в розширення виробництва, стимулювання розвитку галузі з метою забезпечення такого стану внутрішнього та зовнішнього економічного середовища, який сприятиме залученню вітчизняних та іноземних інвесторів, розвитку інноваційного виробництва, інтеграції науки й бізнесу з метою переорієнтації та поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості. Запропоновано концепцію інвестиційного забезпечення галузі, що спирається на використання комплексу економіко-математичних методів та моделей і дозволяє виконувати кількісну оцінку запропонованих рішень.

Проаналізовано сучасний стан харчової промисловості України та зроблено висновки щодо привабливості галузі з боку інвесторів. Досліджено фактори, які впливають на інвестиційний клімат та запропоновано організаційно-економічний механізм щодо подальшого розвитку галузі. Визначено особливості інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку харчової промисловості України та надано комплексну оцінку факторів, які впливають на ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку.

Запропоновано технологію управління зовнішніми інвестиціями на основі міждержавного рейтингового аналізу, що використовує сучасні методи узагальнення теорії прийняття рішень і дозволяє визначати пріоритетні чинники інвестиційної привабливості та дискретну динамічну модель реінвестування на основі критерію максимізації віддачі на вкладений капітал. Це дозволяє економічно обґрунтувати частку чистого прибутку, яку доцільно реінвестувати в подальший розвиток підприємств.

Ключові слова: динамічна модель реінвестування, інвестування, інвестиційне забезпечення, інноваційно-інвестиційний розвиток, концепція інвестиційного забезпечення галузі, міждержавний рейтинговий аналіз, національна економіка, харчова промисловість.

SUMMARY

Filatova O.M. Investment Support for the Food Industry of Ukraine Development. – Qualification scientific work as the manuscript.

Dissertation for scientific degree of Candidate of Economic Science, specialty 08.00.03 – economics and management of the national economy. – Odessa National University of Technology, Odessa, 2022.

The dissertation is devoted to the systematization of theoretical principles and practical recommendations for the development of investment support models and mechanisms for the development of the food industry of Ukraine in modern economic conditions.

Based on a critical analysis of approaches, the theoretical and methodological approach to defining the definitions of "investment security of the country" and "investment security of the industry" were clarified. The last one we should understand as stimulates for domestic and foreign investors, promotes the development of high-tech production, integration of research and production in order to increase efficiency, deepen the specialization of the national economy to create products with a high share of value added. These definitions cover all modern spectra of fundraising and indicate more progressive areas of their use. The concept of investment support of the industry is proposed, which is based on the use of a set of economic and mathematical methods and models and allows performing a quantitative assessment of the proposed solutions.

The current state of the food industry of Ukraine is analysed and conclusions are made about the attractiveness of the industry by investors. The factors influencing the investment climate are studied and the organizational and economic mechanism for further development of the industry is proposed. The peculiarities of innovation and investment support for the development of the food industry of Ukraine are determined and a comprehensive assessment of the factors influencing the effectiveness of innovation and investment development is provided.

The technology of foreign investment management based on interstate rating analysis is proposed, which uses modern methods of generalization of decision theory and allows determining priority factors of investment attractiveness and discrete dynamic model of reinvestment based on the criterion of maximizing return on invested capital, reinvest in the further development of enterprises.

Key words: dynamic model of reinvestment, food industry, investment, investment support, interstate rating analysis, innovation and investment development, national economy, the concept of investment support of the industry.